

Теория на Множествата

Мария Гроздева

18.02.2022г.

Задача 1 (ZFC):

Да се докаже, че едно множество A е крайно точно тогава, когато всяко непразно подмножество на $\mathcal{P}(A)$ има максимален относно $\subseteq$ елемент.

Решение:

$\implies$) Нека $Fin(A)$, $B \subseteq \mathcal{P}(A)$, $B \neq \emptyset$.

$C = \{n \mid (\exists x \in B)(|x| = n)\}$.

$C \neq \emptyset$ (защото $B \neq \emptyset$), $C \subseteq \omega$.

$n \in C \implies n \leq |A|$ (всяко подмножество на A има най-много $|A|$ елемента).

Твърдя, че C има най-голям елемент.

Наистина, нека D е множеството от всички горни граници на C , т.е.

$D = \{k \mid (\forall n \in C)(n \leq k)\}$.

$D \neq \emptyset$ (защото $|A| \in D$), $D \subseteq \omega$.

Нека k_0 е най-малкият елемент на D .

Нека $k_0 = 0$. Тогава $C = \{0\}$. Значи, $B = \emptyset$. Но, по условие, $B \neq \emptyset$.

Следователно $k_0 \neq 0$.

k_0 е естествено число, т.е. $\neg Limit(k_0)$. Тогава, $k_0 = S(k'_0)$ за някое k'_0 .

$k'_0 < k_0$, k_0 е най-малкият елемент на мн-вото D . Следователно $k'_0 \notin D$. Тогава $\exists n_0 \in C$, такова че $k'_0 < n_0$. Нека n_0 е свидетел за това съществуване, т.е. $n_0 \in C$, $k'_0 < n_0$.

Забелязваме, че $S(k'_0) = n_0$, $k_0 = S(k'_0) = n_0$, $k_0 = n_0$.

$n_0 \in C$. Тогава съществува $b \in B$, $|b| = n_0$. Нека b е свидетел.

Твърдя, че b е максимален относно $\subseteq$ елемент за B .

Наистина, нека $x \in B$, $|x| = m$.

Нека $b \subseteq x$. Тогава $|b| = n_0 \leq m = |x|$, $n_0 \leq m$.

Но n_0 е най-големият елемент на множеството C , $|x| = m \in C$, следователно $n_0 = m$, $b = x$, b е максимален елемент за B .

Нека $b \subseteq x$, $b \neq x$. Тогава $|b| < |x|$. Но $|b| \in C$, $|x| \in C$, $|b| = n_0$ - максимален елемент. Следователно $|x| \leq |b|$ Противоречие.

Следователно, b е максимален относно $\subseteq$ елемент за B .

$\Leftarrow$) Ще докажа контрапозицията на твърдението:

Ако едно множество A не е крайно, то съществува непразно подмножество на $\mathcal{P}(A)$, което няма максимален елемент относно $\subseteq$,
 $\neg Fin(A) \Rightarrow \neg \forall B (B \neq \emptyset \ \& \ B \subseteq \mathcal{P}(A) \Rightarrow (\exists b \in B)(\forall x \in B)(b \subseteq x \Rightarrow x = b))$

Нека $\neg Fin(A)$.

Нека $B = \{x \mid x \in \mathcal{P}(A) \ \& \ Fin(x)\}$, $B \neq \emptyset$, $B \subseteq \mathcal{P}(A)$.

Твърдя, че B няма максимален елемент относно $\subseteq$.

Наистина, нека $b \in B$. Тогава $Fin(b)$, $|b| = n$.

$\neg Fin(A \setminus b)$ (защото $\neg Fin(A)$), в частност $A \setminus b \neq \emptyset$.

Нека $u \in A \setminus b$. Тогава $b \cup \{u\} \subseteq A$, $b \cup \{u\} \in B$.

$|b \cup \{u\}| = S(n) > n = |b|$, $b \subsetneq b \cup \{u\}$.

Така, $(\forall b \in B)(\exists b' \in B)(b \subsetneq b' \ \& \ b \neq b')$.

Следователно, B няма максимален елемент относно $\subseteq$.

□

Задача 2:

Нека $f : \mathcal{P}(B) \rightarrow \mathcal{P}(B)$ е монотонна функция и I е нейната най-малка неподвижна точка. Докажете, че:

- ако $I \subseteq A \subseteq B$ и $f_A : \mathcal{P}(A) \rightarrow \mathcal{P}(A)$ е дефинирана с $f_A(X) = A \cap f(X)$ за всяко $X \subseteq A$, то I е най-малката неподвижна точка и на f_A ;
- ако $B \subseteq C$ и $f^C : \mathcal{P}(C) \rightarrow \mathcal{P}(C)$ е дефинирана с $f^C(X) = f(X \cap B)$ за всяко $X \subseteq C$, то I е най-малката неподвижна точка и на f^C .

Решение:

- Твърдя, че I е неподвижна точка на f_A .

Наистина,

$$\begin{array}{l} I \subseteq A, \ f_A(I) = A \cap f(I) = A \cap I = // \ I \text{ е неподвижна точка на } f \\ = I. \qquad \qquad \qquad // \ I \subseteq A \end{array}$$

Твърдя, че I е най-малката неподвижна точка на f_A .

Наистина, да допуснем, че J е най-малката неподвижна точка на f_A ,

т.е. $J \subseteq I \subseteq A \subseteq B$, $f_A(J) = J$.

J е неподвижна точка и за f .

Наистина, от монотонността на f и $J \subseteq I$, получаваме $f(J) \subseteq f(I) = I \subseteq A$. Тогава $J = f_A(J) = A \cap f(J) = f(J)$.

Но I е най-малката неподвижна точка на f . Така $I \subseteq J$.

Следователно $J = I$ и I е най-малката неподвижна точка на f_A .

- Твърдя, че I е неподвижна точка на f^C .

Наистина,

$$f^C(I) = f(I \cap B) = f(I) = I.$$

Твърдя, че I е най-малката неподвижна точка на f^C .
 Наистина, да допуснем, че J е най-малката неподвижна точка на f^C ,
 т.е. $J \subseteq I \subseteq B \subseteq C$, $f^C(J) = J$.
 J е неподвижна точка и за f .
 Наистина, $J = f^C(J) = f(J \cap B) = f(J)$.
 Но I е най-малката неподвижна точка на f . Така $I \subseteq J$.
 Следователно $J = I$ и I е най-малката неподвижна точка на f^C .
 $\square$

Задача 3 (ZF):

Нека x е множество. Тогава x е ординал точно тогава, когато всяко транзитивно собствено подмножество на x е елемент на x .

Решение:

$\implies$) Нека $ord(x)$.

Твърдим, че ако $y \subsetneq x$ и $trans(y)$, то $y \in x$.
 Нека $u = x \setminus y$. $u \neq \emptyset$, защото ако $u = \emptyset$, то $y = x$.
 $\in WO(x)$ и значи $\exists z(z \in u \ \& \ z \cap u = \emptyset)$, тоест z е най-малкият елемент
 относно $\in$ на множеството u .

Твърдя, че $y = z$.
 Наистина, нека $t \in y$, произволен елемент. Ще покажа, че $t \in z$.
 $t \in y$, значи $t \in x^*$, защото $y \subsetneq x$.
 $z \in u$, $u \subseteq x$, значи $z \in x^{**}$.
 От $^*, **$ и това, че $\in WO(x)$, точно едно от $t \in z$, $z \in t$, $t = z$ е в сила.

Твърдя, че е в сила $t \in z$.
 Наистина, да допуснем, че $z \in t$.
 $t \in y$, $trans(y)$, значи $t \subseteq y$. Тогава $z \in y$. Но $z \in u$, $u = x \setminus y$ и значи $z \in y$
 и $z \notin y$. Невъзможно!
 Да допуснем, че $t = z$.
 Отново, $t = z$, $z \in u$, $u = x \setminus y$ и $t \notin y$. Противоречие.
 Следователно, $t \in z$.
 Следователно $y \subseteq z$.

Нека $t \in z$, произволен елемент. Ще покажа, че $t \in y$.
 От избора на z следва, че $t \notin u$. Освен това, $t \in z$, $z \in x$, откъдето по транзитивността на x следва, че $t \in x$. Получаваме, че $t \in x \setminus u = y$.
 Следователно $z \subseteq y$.

Следователно $y = z$.
 $y = z$, $z \in u$, $u \subseteq x$. Тогава $y \in x$.

$\Leftarrow$) Нека x е множество. Твърдим, че
 $\forall u((u \subsetneq x \ \& \ trans(u) \Rightarrow u \in x) \Rightarrow ord(x))$.

1 случай: Ако $x = \emptyset$, то твърдението е тривиално изпълнено.

2 случай: Нека $x \neq \emptyset$.

Нека $\forall u(u \subsetneq x \ \& \ trans(u) \Rightarrow u \in x)$ и да допуснем, че $\neg ord(x)$.

Ще докажа, че всеки ординал е собствено подмножество на x ,

$$\forall \alpha(\alpha \subsetneq x).$$

Нека $\varphi(\alpha, x) \Leftarrow \alpha \subsetneq x$.

Чрез трансфинитна индукция ще докажа, че $\forall \alpha \varphi(\alpha, x)$:

- $\varphi(0, x), \emptyset \subsetneq x \ (x \neq \emptyset)$.
- Ще докажа, че $\forall \alpha(\varphi(\alpha, x) \Rightarrow \varphi(S(\alpha), x))$.
 Нека α - произволен ординал и нека $\varphi(\alpha, x)$.
 $\alpha \subsetneq x, ord(\alpha) \Rightarrow trans(\alpha)$. Тогава $\alpha \in x$.
 $\alpha \subsetneq x, \alpha \in x$. Следователно $\alpha \cup \{\alpha\} = S(\alpha) \subsetneq x$.
- Ще докажа, че $\forall \alpha(Limit(\alpha) \ \& \ (\forall \beta < \alpha)\varphi(\beta, x) \Rightarrow \varphi(\alpha, x))$.
 Нека $Limit(\alpha)$ и нека $(\forall \beta < \alpha)(\varphi(\beta, x))$, т.е. $(\forall \beta < \alpha)(\beta \subsetneq x)$.
 Но $\alpha = \cup\{\beta \mid \beta < \alpha\}$.
 Следователно $\alpha \subseteq x$. Но $ord(\alpha), \neg ord(x)$. Значи $\alpha \subsetneq x$, т.е. $\varphi(\alpha, x)$.

Доказахме, че $\forall \alpha(\alpha \subsetneq x)$.

Но $trans(\alpha)$. Следователно $\forall \alpha(\alpha \subsetneq x \ \& \ trans(\alpha))^*$.

Но от * получаваме, че $\forall \alpha(\alpha \in x)$. Тоест, получихме множество на всички ординали. Абсурд! Противоречието се получи, защото допуснахме, че $\neg ord(x)$. Следователно $ord(x)$.

□

Задача 4 (ZF):

Нека $\varphi(x)$ е теоретико-множествено свойство. Ще казваме, че φ е транзитивно върху ординалите, ако е в сила, че:

$$(\forall \alpha)(\forall \beta)[\alpha \in \beta \ \& \ \varphi(\beta) \Rightarrow \varphi(\alpha)].$$

Докажете, че ако φ е транзитивно върху ординалите, то:

- (i) за всеки ординал α , за който $\neg \varphi(\alpha)$, е в сила, че $(\forall \beta)[\varphi(\beta) \Rightarrow \beta < \alpha]$;
- (ii) ако не съществува множество A , такова че $(\forall \alpha)[\alpha \in A \iff \varphi(\alpha)]$, то $\forall \alpha(\varphi(\alpha))$.

Решение:

(i) Нека α е ординал и нека $\neg\varphi(\alpha)$.

Нека β е произволен ординал и нека $\varphi(\beta)$.

Твърдя, че $\beta < \alpha$.

Знаем, че $(\forall\alpha)(\forall\beta)[\alpha \in \beta \ \& \ \varphi(\beta) \Rightarrow \varphi(\alpha)]$. Но $\neg\varphi(\alpha)$.

Значи, $\neg(\alpha \in \beta \ \& \ \varphi(\beta))$, $\alpha \notin \beta \vee \neg\varphi(\beta)$. Но $\varphi(\beta)$. Тогава $\alpha \notin \beta \xrightarrow{\text{def}} \alpha \not< \beta$.

Но α и β - ординали. Тогава е в сила точно едно от трите:

$\alpha < \beta$, $\beta < \alpha$, $\alpha = \beta$. Но $\alpha \not< \beta$. Значи или $\beta < \alpha$, или $\alpha = \beta$. Твърдя, че $\beta < \alpha$.

Наистина, да допуснем, че $\alpha = \beta$. Но $\varphi(\beta)$, значи $\varphi(\alpha)$. Но $\neg\varphi(\alpha)$.

Невъзможно!

Следователно, $\beta < \alpha$.

(ii) Ще докажа контрапозицията на твърдението, т.е.

Ако $\exists\alpha(\neg\varphi(\alpha))$, то съществува множество A , такова че $(\forall\alpha)[\alpha \in A \iff \varphi(\alpha)]$.

Нека е изпълнено $\exists\alpha(\neg\varphi(\alpha))$ и нека β е най-малкият ординал, за който $\neg\varphi(\beta)$, т.е. $\forall\gamma(\gamma < \beta \Rightarrow \varphi(\gamma))$ *.

Твърдя, че β е такова множество, че $(\forall\alpha)[\alpha \in \beta \iff \varphi(\alpha)]$.

Наистина, нека първо $\gamma \in \beta$ е произволен ординал. Тогава $\gamma < \beta$ и от * следва, че $\varphi(\gamma)$.

Нека сега γ е произволен ординал, за който $\varphi(\gamma)$. Твърдя, че $\gamma \in \beta$.

Наистина, да допуснем, че $\gamma = \beta$. Но $\neg\varphi(\beta)$, значи $\neg\varphi(\gamma)$. Противоречие.

Да допуснем, че $\beta < \gamma$. Тогава $\beta \in \gamma$ & $\varphi(\gamma)$. Но φ е транзитивно, следователно $\varphi(\beta)$. Противоречие.

Следователно $\gamma < \beta$, т.е. $\gamma \in \beta$.

Тогава $(\forall\alpha)[\alpha \in \beta \iff \varphi(\alpha)]$, с което съществуването на търсеното множество е доказано.

□

Задача 5 (ZF):

Нека A е безкрайно множество, т.е. $\forall n(\overline{A} \neq \overline{n})$. Да се докаже, че ако съществува добра наредба $\leq_1$ в A , то съществува добра наредба $\leq_2$ в A , за която добре наредените множества $\langle A, \leq_1 \rangle$ и $\langle A, \leq_2 \rangle$ не са изоморфни.

Решение:

Доказани теореми и твърдения, които ще използвам в доказателството:

- Нека $\langle W, \leq \rangle$ е д.н.м. Тогава съществуват единствен ординал α и единствен изоморфизъм $f: W \rightarrow \alpha$ между д.н.м. $\langle W, \leq \rangle$ и $\langle \alpha, \in \rangle$. *

- $\forall \alpha (\omega \leq \alpha \Rightarrow \overline{\overline{\alpha}} = \overline{\overline{S(\alpha)}})$. **
- Нека W_1 и W_2 са д.н.м. Тогава е в сила точно едно от трите: ***
  - W_1 е изоморфно на W_2 ,
  - W_1 е изоморфно на собствен начален сегмент на W_2 ,
  - W_2 е изоморфно на собствен начален сегмент на W_1 .

Нека $\langle A, \leq_1 \rangle$ е д.н.м.

Нека α е единственият ординал и $f : A \rightarrow \alpha$ - единственият изоморфизъм, за които $\langle A, \leq_1 \rangle \cong \langle \alpha, \in \rangle$. (*)

$\overline{\overline{\alpha}} = \overline{\overline{S(\alpha)}}$ (**). Следователно, $\exists g (g : \alpha \rightarrow S(\alpha))$. Нека g е свидетел, т.е. $g : \alpha \rightarrow S(\alpha)$.

Твърдя, че $\langle \alpha, \in \rangle \not\cong \langle S(\alpha), \in \rangle$.

α е собствен начален сегмент на $S(\alpha)$, защото $\alpha \subsetneq S(\alpha)$ и α е затворено надолу относно $\in$.

Но тогава $\langle \alpha, \in \rangle \cong \langle \alpha, \in \rangle$ с единствен изоморфизъм идентитетът и значи $\langle \alpha, \in \rangle \not\cong \langle S(\alpha), \in \rangle$. (***)

Дефинираме $\leq_2$ по следния начин:

$$a \leq_2 b \iff g(f(a)) \in g(f(b)).$$

Твърдя, че $\langle A, \leq_2 \rangle \cong \langle S(\alpha), \in \rangle$, а от там $\langle A, \leq_2 \rangle$ е д.н.м.

Наистина, $f : A \rightarrow \alpha$, $g : \alpha \rightarrow S(\alpha)$, значи $f \circ g : A \rightarrow S(\alpha)$. Освен това $f \circ g$ запазва наредбата (от деф. на $\leq_2$).

Значи, $\langle A, \leq_2 \rangle \cong \langle S(\alpha), \in \rangle$ с единствен изоморфизъм $f \circ g$. Следователно $\langle A, \leq_2 \rangle$ е д.н.м.

Получихме, че:

$$\langle A, \leq_1 \rangle \cong \langle \alpha, \in \rangle,$$

$$\langle A, \leq_2 \rangle \cong \langle S(\alpha), \in \rangle,$$

$$\langle \alpha, \in \rangle \not\cong \langle S(\alpha), \in \rangle.$$

Тогава, $\langle A, \leq_1 \rangle$ и $\langle A, \leq_2 \rangle$ са д.н.м. и $\langle A, \leq_1 \rangle \not\cong \langle A, \leq_2 \rangle$.

□

Задача 6 (ZF):

Да се докаже, че в $\langle \mathcal{P}(\omega), \subseteq \rangle$ има вериги, които са равномошни с $\mathcal{P}(\omega)$.

Решение:

$$\overline{\overline{\mathcal{P}(\omega)}} = \overline{\overline{2^\omega}} = \overline{\overline{\mathbb{R}}}.$$

Следователно, свеждаме доказателството до намиране на верига в $\langle \mathcal{P}(\omega), \subseteq \rangle$, която е равномошна с континуума $\mathbb{R}$.

$\langle \mathbb{Q}, < \rangle$ е линейно наредено множество.

Разрез (англ. cut) на л.н.м. $\langle \mathbb{Q}, < \rangle$ е наредена двойка $\langle A, B \rangle$ от множества, такива че:

- A и B са непразни непресичащи се подмножества на $\mathbb{Q}$, такива че $A \cup B = \mathbb{Q}$.
- Ако $a \in A$ и $b \in B$, то $a < b$.

Разрез $\langle A, B \rangle$ е разрез на Дедекинд (англ. Dedekind cut), ако A няма най-голям елемент.

Заб.: Ще идентифицираме разрез само с първия му елемент A , тъй като $B = \mathbb{Q} \setminus A$.

Ще използвам конструкцията на Дедекинд за представяне на реалните числа (англ. Dedekind cut construction of reals). Тя ни "казва", че всеки разрез на Дедекинд представлява единствено **реално число**.

Нека r_1 и r_2 са реални числа. Тогава дефинираме следната линейна наредба върху реалните числа:

$$r_1 \leq r_2 \stackrel{\text{def}}{\iff} r_1 \subseteq r_2.$$

Получихме, че $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathcal{P}(\mathbb{Q})$, $r \in \mathbb{R}$, $f(r) = \{x \in \mathbb{Q} \mid x < r\} \subsetneq \mathbb{Q}$ и f запазва наредбата.

Но $\exists h(h : \mathbb{Q} \rightarrow \omega)$, откъдето следва, че $\langle \mathcal{P}(\mathbb{Q}), \subseteq \rangle \cong \langle \mathcal{P}(\omega), \subseteq \rangle$. Нека t е изоморфизмът между тях.

Получаваме, че $f \circ t : \mathbb{R} \rightarrow \mathcal{P}(\omega)$ и $f \circ t$ запазва наредбата.

Нека $g : \mathbb{R} \rightarrow f \circ t[\mathbb{R}]$, $r \in \mathbb{R}$, $g(r) = f(r)$. Твърдя, че $g : \mathbb{R} \rightarrow f \circ t[\mathbb{R}]$.

Наистина, нека $g(r_1) = g(r_2)$ за някои $r_1 \in \mathbb{R}$, $r_2 \in \mathbb{R}$.

$g(r_1) \in f \circ t[\mathbb{R}]$, $g(r_2) \in f \circ t[\mathbb{R}]$. Но $f \circ t$ е инекция, следователно $r_1 = r_2$.
Значи $g : \mathbb{R} \rightarrow f \circ t[\mathbb{R}]$.

Нека $a \in \text{Range}(g)$. Тогава $a \in f \circ t[\mathbb{R}]$. Значи има $r \in \mathbb{R}$, такова че $f \circ t(r) = a$.
Значи $g : \mathbb{R} \rightarrow f \circ t[\mathbb{R}]$.

Следователно, $g : \mathbb{R} \rightarrow f \circ t[\mathbb{R}]$.

Но също така, g запазва наредбата (от дефиницията ѝ).

Тогава, $\langle \mathbb{R}, < \rangle \cong \langle f \circ t[\mathbb{R}], \subseteq \rangle$ с единствен изоморфизъм g .

Но тогава $f \circ t[\mathbb{R}]$ е линейно наредено и $f \circ t[\mathbb{R}] \subsetneq \mathcal{P}(\omega)$

С това доказахме, че $f \circ t[\mathbb{R}]$ е верига в $\langle \mathcal{P}(\omega), \subseteq \rangle$.

$$g : \mathbb{R} \rightarrow f \circ t[\mathbb{R}].$$

$$\text{Следователно, } \overline{\mathcal{P}(\omega)} = \overline{\mathbb{R}} = \overline{f \circ t[\mathbb{R}]}.$$

□

Задача 7 (ZF):

Да се докаже, че за произволно множество A са в сила следните:

1. $\overline{\overline{A}} = \overline{\overline{A \cup \{A\}}} \Rightarrow \overline{\overline{\mathcal{P}(A)}} = \overline{\overline{\mathcal{P}(A) \cup \{\mathcal{P}(A)\}}}$;
2. $\overline{\overline{A}} = \overline{\overline{A \cup \{A\}}} \Rightarrow \overline{\overline{\mathcal{P}(\mathcal{P}(A))}} = \overline{\overline{\mathcal{P}(\mathcal{P}(A)) \times \mathcal{P}(\mathcal{P}(A))}}$.

Решение:

Ако $A = \emptyset$ или $Fin(A)$, то предпоставките на импликациите са лъжа, следователно твърденията са тривиално верни. Нека $A \neq \emptyset$ и $\neg Fin(A)$.

1. Нека $f : A \rightarrowtail A \cup \{A\}$.
 $f : A \rightarrowtail A \cup \{A\}$ и $A \in Range(f)$. Тогава $\exists! a_0 \in Dom(f) = A$, т.че $f(a_0) = A$. Нека a_0 е свидетел, т.е. $a_0 \in A, f(a_0) = A$.

Нека $C = \{\{c\} \mid c \in A\}$. $C \subseteq \mathcal{P}(A)$, защото $(\forall a \in A)(\{a\} \subseteq A)$, т.е. $(\forall a \in A)(\{a\} \in \mathcal{P}(A))$.

Нека $id_{\mathcal{P}(A) \setminus C}$ е идентитетът на множеството $\mathcal{P}(A) \setminus C$.

Дефинираме функцията g по следния начин:

$$g(\{x\}) = \begin{cases} \mathcal{P}(A), & x = a_0, \\ \{f(x)\}, & x \neq a_0 \text{ \& } x \in A. \end{cases}$$

$$g : C \rightarrow C \cup \{\mathcal{P}(A)\}.$$

Наистина, $\{x\} \in Dom(g) \iff x \in A$. Но от дефиницията на C следва, че $\{x\} \in C$.

$$\text{Тогава } Dom(g) = C.$$

Ако $x = a_0$, то $g(\{x\}) = \mathcal{P}(A) \in C \cup \{\mathcal{P}(A)\}$.

Ако $x \neq a_0$ и $x \in A$, то $g(\{x\}) = \{f(x)\}$. Но $f(x) \in A$, следователно $\{f(x)\} \in C \subseteq C \cup \{\mathcal{P}(A)\}$.

$$\text{Тогава } Range(g) = C \cup \{\mathcal{P}(A)\}.$$

Твърдя, че $g : C \rightarrowtail C \cup \{\mathcal{P}(A)\}$.

Наистина, нека $g(\{x\}), g(\{y\}) \in Range(g)$ и нека $g(\{x\}) = g(\{y\})$.

- Ако $g(\{x\}) = g(\{y\}) = \mathcal{P}(A)$, то $x = y = a_0$. Но a_0 беше единствено. Следователно $x = y$.
- Ако $\{f(x)\} = g(\{x\}) = g(\{y\}) = \{f(y)\}$, то $\{f(x)\} = \{f(y)\}$ за $x, y \in A$. Но $\{f(x)\} = \{f(y)\} \iff f(x) = f(y)$. Но f е инекция, следователно $x = y$.

Следователно, $g : C \rightarrowtail C \cup \{\mathcal{P}(A)\}$.

Нека $y \in Range(g)$. Тогава:

- $y = \mathcal{P}(A)$. Тогава $g(\{a_0\}) = y = \mathcal{P}(A)$.

- $y = \{f(x)\}$. $Dom(f) = A$. Значи $x \in A, x \neq a_0$, защото ако допуснем, че $x = a_0$, то $y = \{f(a_0)\} = \{A\}$. Но $y \in Range(g) \Rightarrow \{A\} \in Range(g)$. Тогава $\{A\} \in C$ и от дефиницията на C , $A \in A$. Противоречие.
Тогава $x \in A, x \neq a_0$ и значи $g(\{x\}) = y$.

Следователно, $g : C \rightarrow C \cup \{\mathcal{P}(A)\}$ и значи
 $g : C \rightarrow C \cup \{\mathcal{P}(A)\}$.

Дефинираме функцията h по следния начин: $h = g \cup id_{\mathcal{P}(A) \setminus C}$.
Очевидно функциите g и $id_{\mathcal{P}(A) \setminus C}$ са съвместими, тъй като
 $Dom(g) = C$, $Dom(id_{\mathcal{P}(A) \setminus C}) = \mathcal{P}(A) \setminus C$.
Тогава $Func(h)$,
 $Dom(h) = Dom(g) \cup Dom(id_{\mathcal{P}(A) \setminus C}) = C \cup \mathcal{P}(A) \setminus C = \mathcal{P}(A)$,
 $Range(h) = Range(g) \cup Range(id_{\mathcal{P}(A) \setminus C}) = C \cup \{\mathcal{P}(A)\} \cup \mathcal{P}(A) \setminus C = \mathcal{P}(A) \cup \{\mathcal{P}(A)\}$.
Следователно, $h : \mathcal{P}(A) \rightarrow \mathcal{P}(A) \cup \{\mathcal{P}(A)\}$.

Твърдя, че $h : \mathcal{P}(A) \rightarrow \mathcal{P}(A) \cup \{\mathcal{P}(A)\}$.

$h = g \cup id_{\mathcal{P}(A) \setminus C}$,
 $Dom(g) \cap Dom(id_{\mathcal{P}(A) \setminus C}) = \emptyset$,
 $Range(g) \cap Range(id_{\mathcal{P}(A) \setminus C}) = \emptyset$.

Но обединение на биективни функции, чиито дефиниционни области и области от стойности са непресичащи се, е биективна функция.

Тогава $h : \mathcal{P}(A) \rightarrow \mathcal{P}(A) \cup \{\mathcal{P}(A)\}$, откъдето $\overline{\overline{\mathcal{P}(A)}} = \overline{\overline{\mathcal{P}(A) \cup \{\mathcal{P}(A)\}}}$.

2. Ще разгледам поотделно двете страни:

- $\overline{\overline{\mathcal{P}(\mathcal{P}(A))}} = \overline{\overline{\mathcal{P}(A)2}}$, защото $\overline{\overline{\mathcal{P}(X)}} = \overline{\overline{X}2}$,
 $\overline{\overline{\mathcal{P}(A)2}} = \overline{\overline{\mathcal{P}(A) \cup \{\mathcal{P}(A)\}2}}$, от 1),
 $\overline{\overline{\mathcal{P}(A) \cup \{\mathcal{P}(A)\}2}} = \overline{\overline{\mathcal{P}(A)2} \times \overline{\overline{\mathcal{P}(A)\}2}}$, защото ако $B \cap C = \emptyset$, то $\overline{\overline{B \cup C}2} = \overline{\overline{B}2} \times \overline{\overline{C}2}$.
- $\overline{\overline{\mathcal{P}(\mathcal{P}(A))} \times \mathcal{P}(\mathcal{P}(A))} = \overline{\overline{\mathcal{P}(A)2} \times \overline{\overline{\mathcal{P}(A)2}}}$, защото $\overline{\overline{\mathcal{P}(X)}} = \overline{\overline{X}2}$.

Трябва да покажем, че $\overline{\overline{\mathcal{P}(A)2} \times \overline{\overline{\mathcal{P}(A)\}2}} = \overline{\overline{\mathcal{P}(A)2} \times \overline{\overline{\mathcal{P}(A)2}}}$.

□

Задача 8 (ZFC):

Нека $X \subseteq \mathbb{R}$ е добре наредено от обичайната наредба в $\mathbb{R}$. Докажете, че X е или крайно, или изброимо.

Решение:

Твърдим, че ако X е безкрайно, то X е изброимо.

Нека $\neg Fin(X)$.

Нека $\langle \mathbb{Q}_k \mid k \in \omega \rangle$ е индексирание на рационалните числа.

Нека x е произволен елемент на множеството X .

Нека $S(x)$ е най-малкият елемент на множеството $C = \{y \mid x < y\}$. Такъв елемент със сигурност съществува, тъй като $WO(X)$, $C \subseteq X$, следователно C има най-малък елемент.

Ако X има най-голям елемент, нека го означим със z и нека $S(z) = z + 1$.

$x \neq S(x)$. Рационалните числа са гъсти в множеството на реалните. Следователно $\exists q_x (x < q_x < S(x))$. Нека q_x е първото рационално число от зададената индексация на $\mathbb{Q}$, такова че $x < q_x < S(x)$.

Нека $f : X \rightarrow \mathbb{Q}$, $f(x) = q_x$ е функцията, която на всеки елемент от множеството X ни съпоставя рационално число по описания по-горе начин.

Твърдя, че $f : X \rightarrow \mathbb{Q}$.

Наистина, нека за някои $x, y \in X, x \leq y$,

$f(x) = q_x \in \mathbb{Q}, f(y) = q_y \in \mathbb{Q}$ и $q_x = q_y$.

От избора на q_x имаме, че $x < q_x = q_y < S(x)$.

От избора на q_y имаме, че $x \leq y < q_x = q_y < S(x)$.

Но $S(x)$ е най-малкият елемент на множеството X , такъв че $x < S(x)$. Следователно $y \leq x$. Тогава $x = y$.

Доказахме, че $f : X \rightarrow \mathbb{Q}$, а от това следва, че множеството X е изброимо.

□

Задача 9:

Нека $\Lambda \neq \emptyset$ и $\{A_\lambda\}_{\lambda \in \Lambda}$ е Λ -индексирана фамилия от множества.

Нека f е биекция на Λ върху Λ и Λ -индексираната фамилия от множества $\{B_\lambda\}_{\lambda \in \Lambda}$ е дефинирана така: $B_\lambda = A_{f(\lambda)}$ за всяко $\lambda \in \Lambda$.

Да се докаже, че:

$$\bigcup_{\lambda \in \Lambda} A_\lambda = \bigcup_{\lambda \in \Lambda} B_\lambda \text{ и } \bigcap_{\lambda \in \Lambda} A_\lambda = \bigcap_{\lambda \in \Lambda} B_\lambda$$

(Комутативен закон за безкрайните обединения и безкрайните сечения)

Решение:

$$x \in \bigcup_{\lambda \in \Lambda} A_\lambda \iff$$

$$x \in \bigcup \text{Range}(A) \iff$$

$$\begin{aligned}
& \exists \lambda (\lambda \in \Lambda \ \& \ x \in A(\lambda)) \iff \\
& \exists \lambda (\lambda \in \Lambda \ \& \ \exists \lambda_1 (\lambda_1 \in \Lambda \ \& \ \lambda = f(\lambda_1) \ \& \ x \in A(\lambda))) \iff \\
& \exists \lambda \exists \lambda_1 (\lambda \in \Lambda \ \& \ \lambda_1 \in \Lambda \ \& \ \lambda = f(\lambda_1) \ \& \ x \in A(\lambda)) \iff \\
& \exists \lambda_1 (\exists \lambda (\lambda \in \Lambda \ \& \ \lambda = f(\lambda_1)) \ \& \ \lambda_1 \in \Lambda \ \& \ x \in A(f(\lambda_1))) \iff \\
& \exists \lambda_1 (\lambda_1 \in \Lambda \ \& \ x \in A(f(\lambda_1))) \iff \\
& \exists \lambda_1 (\lambda_1 \in \Lambda \ \& \ x \in B(\lambda_1)) \iff \\
& x \in \bigcup_{\lambda_1 \in \Lambda} B_{\lambda_1} \iff \\
& x \in \bigcup_{\lambda \in \Lambda} B_{\lambda}.
\end{aligned}$$

□

Задача 10 (ZFC):

Нека $\langle A, \leq_A \rangle$ е добре наредено множество. В множеството ${}^A\alpha$ на всички функции от A към α дефинираме бинарната релация $\prec$ така:

$$f \prec g \iff (\exists a \in A)((\forall b \in A)(b <_A a \Rightarrow f(b) = g(b)) \ \& \ f(a) < g(a)).$$

Проверете дали $\langle {}^A\alpha, \preceq \rangle$ е добре наредено множество.

Решение:

Множеството $\langle {}^A\alpha, \preceq \rangle$ НЕ е добре наредено.

Ще покажа, че съществува $\emptyset \neq B \subseteq {}^A\alpha$, което няма минимален елемент относно релацията $\prec$.

Нека $A = \alpha = \omega$.

Дефинираме функцията $f_n : \omega \rightarrow \{0, 1\}$ по следния начин:

$$f_n(k) = \begin{cases} 0 & k < n \\ 1 & k \geq n \end{cases}$$

$$f_1 = \{\langle 1, 1 \rangle, \langle 2, 1 \rangle, \langle 3, 1 \rangle, \dots, \langle m, 1 \rangle, \dots\}$$

$$f_2 = \{\langle 1, 0 \rangle, \langle 2, 1 \rangle, \langle 3, 1 \rangle, \dots, \langle m, 1 \rangle, \dots\}$$

$$f_3 = \{\langle 1, 0 \rangle, \langle 2, 0 \rangle, \langle 3, 1 \rangle, \dots, \langle m, 1 \rangle, \dots\}$$

...

$$f_m = \{\langle 1, 0 \rangle, \langle 2, 0 \rangle, \langle 3, 0 \rangle, \dots, \langle m-1, 0 \rangle, \langle m, 1 \rangle, \dots\}$$

...

Множеството $B = \{f_n \mid n < \omega\}$ е непразно подмножество на ${}^\omega\omega$, тъй като за произволно $f_k \in B$, $\text{Dom}(f_k) = \omega \subseteq \omega$, $\text{Range}(f_k) = \{0, 1\} \subseteq \omega$, следователно $f_k \in {}^\omega\omega$.

Твърдя, че множеството B няма минимален елемент.

Да разгледаме функциите $f_1 \in B$ и $f_2 \in B$.

$$f_2 \prec f_1 \stackrel{\text{def}}{\longleftrightarrow} (\exists a \in \omega)((\forall b \in \omega)(b < a \Rightarrow f_2(b) = f_1(b)) \ \& \ f_2(a) < f_1(a)).$$

Нека $a = 1$.

Тогава, наистина $((\forall b \in \omega)(b < 1 \Rightarrow f_2(b) = f_1(b)) \ \& \ f_2(1) < f_1(1))$.

Следователно $f_2 \prec f_1$.

Аналогично, за:

$$a = 2, \ f_3 \prec f_2 \prec f_1,$$

...

$$a = k, \ f_{k+1} \prec f_k \prec f_{k-1} \prec \dots \prec f_3 \prec f_2 \prec f_1.$$

Но $\neg Fin(\omega)$. Следователно, редицата $f_1, f_2, f_3, \dots, f_k, \dots$, такава че $f_1 \succ f_2 \succ f_3 \succ \dots \succ f_k \succ \dots$, е безкрайна.

Но в добре наредено множество не съществуват такива безкрайни редици.

Следователно, $\langle {}^A\alpha, \preceq \rangle$ не е добре наредено.

□